

рахунок моніторингу ризикових операцій, здійснення перевірок суб'єктів господарювання, що виступають платниками податку. Це дозволить створити запобіжні механізми зловживань як з боку контролюючих органів, так і платників податку.

Література:

1. Толкачев О. А. Налоговое администрирование как современный этап налоговой реформы // Молодой ученый. – 2014. – №17. — С. 330-333.
2. Огійчук М. Ф. Електронне оподаткування в системі обліку податку на додану вартість / М. Ф. Огійчук, І. В. Горковенко, І. В. Сколотій // Проблеми економіки. – 2014. – № 4. – С. 376-381.
3. Матвейчук Л. О. Державне управління оподаткуванням у процесі розвитку інформаційного суспільства: теоретичні аспекти // Вісник НАДУ. – 2014. – № 1. – С. 18 – 24.
4. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2015 рік [Електронний ресурс]: затверджено Головою ДФС України від 19.01.2016 р. – 96 с. – режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>.

Сергій Ваврик

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., ст.вickl. Дмитрів В.І.

ФУНКЦІЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Джерелом формування принципів митної політики, як і митного права, виступають нормативно-правові акти. Можна виділити принципи загального значення, які є базою для розробки всієї державної політики України, та специфічні принципи, що властиві для державного регулювання зовнішньоекономічних відносин [1]. Такі принципи можна знайти в законодавчих актах з митних питань та певних програмних документах: посланнях Президента, програмах діяльності Кабінету Міністрів, інших концептуальних документах.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) держави завжди нерозривно пов'язана з митною діяльністю та митною політикою, оскільки причиною виникнення ЗЕД є наявність міждержавних економічних (торговельних) зв'язків як об'єкта державного впливу та контролю. Цей факт зумовлює переважання економічного характеру функцій митної політики.

На сьогоднішній день можна визначити 6 базових функцій митної політики: 1) фіскальну; 2) економіко-регуляторну; 3) захисну; 4) контрольну-організаційну; 5) інформаційно-статистичну; 6) міжнародно-політичну.

Зміст фіскальної функції митної політики [1] полягає в наповненні державного бюджету за рахунок стягнення митних платежів під час переміщення товарів через митний кордон України. До цієї ж функції належить здійснення валютного, грошово-вексельного та умовно-гарантійного контролю. Ще до цієї функції входить здійснення контролю за визначенням митної вартості товарів, аналіз та визначення шляхів ліквідації надтарифних та псевдотарифних механізмів митно-тарифного регулювання [2].

Економіко-регуляторна функція передбачає вплив з боку держави та її компетентних органів на зовнішньоекономічні відносини за допомогою засобів економічного та неекономічного (адміністративного) характеру для регулювання останніх з метою забезпечення національних інтересів та інтересів національних товаровиробників, створення сприятливих для них умов, забезпечення виконання державної політики у сфері економіки, виконання міжнародно-правових зобов'язань держави. Подібне регулювання здійснюється за допомогою встановлення ставок мита, ліцензування, квотування, сертифікації та встановлення інших нетарифних обмежень.

Захисну функцію іноді ще називають «правоохоронною», але вона як функція державної політики має дещо ширше значення, ніж просто правоохоронна діяльність держави [1]. Ця функція спрямована в першу чергу на захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз і в широкому розумінні включає: забезпечення національної безпеки держави, підтримання

міжнародної безпеки, громадського порядку, моральності, захист внутрішнього ринку, захист інтересів споживачів, створення умов для підтримання законності щодо порядку переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, ефективну боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил, захист прав інтелектуальної власності, сприяння антимонопольній політиці, сприяння забезпеченню екологічної безпеки, здійснення заходів антикорупційного характеру, забезпечення судово-експертної діяльності, апеляційної роботи, збереження історико-культурного надбання, сприяння боротьбі з міжнародним тероризмом, злочинністю тощо.

Головне завдання контрольно-організаційної функції – це формування умов і порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон [3] та їх практична реалізація шляхом проведення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів, тобто перевірки законності їх переміщення через митний кордон, а також видачі дозвільних документів на право займатися декларуванням товарів, відкриття й експлуатації митних складів, розміщення суб'єктів у пунктах пропуску, на право виконувати діяльність митного перевізника; погодження на відкриття вантажних митних комплексів; ефективного використання заходів класифікаційного та верифікаційного контролю; здійснення експертних досліджень, внесення до реєстру об'єктів інтелектуальної власності; узгодження місця прибуття транспортних засобів; видачі свідоцтва про відповідність інфраструктури СЕЗ, свідоцтва про внесення в реєстр суб'єктів СЕЗ; затвердження переліку документів, що подаються під час митного оформлення; визначення підприємств, яким надано режим сприяння при митному оформленні, запровадження механізмів попередньо-визначального та постінспекційного контролю тощо.

Інформаційно-статистична функція – важлива складова для координування напрямків розвитку митних органів. Це відносно нова функція, що стала суттєвою в розвитку інформаційних технологій, а особливо з появою мережі Internet, яка дала можливість реалізувати on-line спілкування митниці та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності шляхом уведення електронного декларування й отримання результатів митного оформлення через ці мережі. Зараз усі передові митні технології створені на базі та з використанням інформаційних систем, які пройшли шлях від допоміжного забезпечувального механізму до провідного стрижня митних технологій контролю, обробки, аналізу та зберігання митної інформації. Тенденції світового розвитку показують, що для спрощення митних процедур і процедур логістики при постачанні товарів для ввезення та вивезення з території країни, зменшення ризиків порушення безпеки мешканців необхідно створювати електронні інформаційні системи, які будуть функціонально сумісні з аналогічними системами різних країн, доступні, безпечні, об'єднані та контрольовані. Європейська спільнота визначає, що шлях до цього – зменшення різниці між митними процедурами країн світу і називає механізм її реалізації «електронною митницею».

Міжнародно-політична функція [2] полягає в забезпеченні міжнародно-інтеграційного процесу, здійсненні міжнародно-правових заходів розвитку міжнародного митного співробітництва, залученні організаційної та фінансової допомоги для розвитку митної справи. Невтручання митних органів у внутрішньодержавні політичні процеси сприяє стабілізації політичної ситуації в країні. Митна політика слугує забезпеченню та реалізації зовнішньоекономічних завдань та інтересів держави. Поміrkована й урівноважена, а головне, стабільна митна політика сприяє зміцненню національної економіки, розвитку експортного потенціалу вітчизняної продукції, прискоренню і поглибленню інтеграції у світову економічну систему та активізації участі в міжнародних економічних і фінансових організаціях.

Визначення функцій митної безпеки – це важлива складова формування механізму забезпечення митної безпеки держави [4].

Література:

1. Ківалов С. В. Митна політика України [Текст]: підручник / С. В. Ківалов, Б. А. Кормич. – Одеса : Юридична література, 2001. – 256 с.

2. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС) [Текст] : посібник / О. Б. Єгоров. – Одеса : ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005. – 226 с.
3. Халипов С. В. Таможенное право (Таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности) [Текст]/ С. В. Халипов. – М. : Зерцало-М, 2001. – 272 с.
4. Пашко П. В. Системоутворювальні чинники митної безпеки [Текст] / П. В. Пашко / Стратегічна панорама. – 2007. – № 2. – С. 44–49.

Оксана Васютич

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Луцик А.І.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції щодо збільшення показників зовнішньої торгівлі та зростання кількості суб'єктів ЗЕД в Україні сприяють підвищенню значимості митного контролю поміж інших інструментів державного регулювання ЗЕД. Здійснення митного контролю є необхідним для забезпечення економічної безпеки, захисту інтересів українських товаровиробників, розвитку імпортозамінного виробництва.

Митний контроль є одним із видів фінансового контролю діяльності суб'єктів господарювання, які ввозять, вивозять, здійснюють транзит, передають, зберігають і використовують товари, що переміщуються між митними територіями. Митний кодекс ЄС трактує митний контроль як особливі офіційні дії для забезпечення дотримання митного права та за необхідності – інших приписів, чинних для товарів під митним наглядом, до яких належать митний огляд товарів, перевірка наявності й достовірності документів, контроль бухгалтерії підприємства чи інших документів, а також проведення офіційного розслідування.

Митним кодексом України, митний контроль визначено як сукупність заходів, що здійснюються з метою дотримання норм законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку [3].

Різниця між поданими вище визначеннями митного контролю пояснюється відмінностями у функціональній складовій державної митної справи в Україні та ЄС. За своєю сутністю зміст митного контролю є ідентичним, оскільки дане поняття охоплює всі дії й заходи, які здійснюються митними органами для забезпечення дотримання митного законодавства держави [2].

Основною метою митного контролю є забезпечення законного переміщення осіб, товарів та транспортних засобів через митний кордон, у тому числі повне і своєчасне адміністрування митних платежів.

Головне завдання митного контролю – це сприяння ефективній зовнішньоекономічній діяльності суб'єкта господарювання при переміщенні через митний кордон України товарів, забезпечення додержання норм Митного кодексу України, нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України. Враховуючи вимоги усіх законодавчих актів, можна окреслити основні чинники, які обумовлюють здійснення митного контролю у сфері ЗЕД:

- здійснення господарських операції передбачає перетин майна та/або робочої сили через митний кордон України;
- контрагентом українського суб'єкта господарювання є іноземний суб'єкт господарювання;
- суб'єктом контролю виступає орган Державної фіскальної служби України у сфері державної митної діяльності.

Митному контролю підлягають усі товари та транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України. На практиці виділяють наступні: